

Odense, den 20. januar 2026

FødevareDanmarks input til en forenkling af 'udvidet producentansvar'

1. Baggrund

Med indførelsen af udvidet producentansvar for emballage er virksomheder, der markedsfører emballerede produkter i Danmark, pålagt omfattende registrerings-, dokumentations- og betalingsforpligtelser. Ordningen skal sikre, at producenter og importører finansierer de faktiske omkostninger ved indsamling og håndtering af emballageaffald i overensstemmelse med EU-reglerne og det såkaldte "forureneren betaler"-princip.

Ordningen er implementeret gennem et nationalt producentregister (DPA) og administreres i praksis for mange virksomheder via kollektive ordninger, herunder VANA. Samtidig træder EU's emballageforordning (PPWR) i kraft fra august 2026, hvilket indebærer yderligere dokumentations- og designkrav.

FødevareDanmark repræsenterer fødevarevirksomheder på tværs af værdikæden, herunder producenter, slagterier, forarbejdningsvirksomheder og specialbutikker, og har på den baggrund indsamlet erfaringer med ordningens praktiske konsekvenser.

2. Hovedproblemstillinger ved den nuværende implementering

2.1 Betydelig administrativ byrde

Ordningen forudsætter løbende intern dataopsamling, detaljeret registrering af primær, sekundær og tertiær emballage samt årlige indberetninger og efterreguleringer. For mange små og mellemstore virksomheder indebærer dette etablering af nye administrative processer, IT-systemer og interne kontroller, som ikke tidligere har været nødvendige.

Særligt fødevareproducenter oplever, at ressourcer flyttes fra produktudvikling og reelle miljøtiltag til måling, vejning og dokumentation af emballage.

- En mellemstor engrosslagter fortæller, at den administrative byrde beløber sig på mellem 600.000 og 1.200.000 kr. om året.
- Samme virksomhed fortæller, at man har været nødt til at øge antallet af varenumre med 25 procent som følge af ordningen.
- En anden virksomhed fortæller, at et helt års overskud skal investeres i et nyt IT-system for at kunne håndtere emballageafgiften – til trods for at den reelle udgift til afgiften kun udgør 0,22 procent af virksomhedens overskud. Udgiften til administrationen af afgiften er 6-7 gange større end selve afgiften – og det er vel at mærke inden investeringen i nyt IT-system.

2.2 Risiko for dobbelt- og tredobbelt omkostningspålæg

I den nuværende model kan samme emballage i praksis blive omfattet flere gange i værdikæden – eksempelvis ved første pakning, ompakning og slutpakning. Dette indebærer, at der pålægges omkostninger uden tilsvarende yderligere miljøeffekt.

2.3 U hensigtsmæssig differentiering mellem B2B og detail

Samme emballagemateriale pålægges forskellige satser afhængigt af, om emballagen ender i husholdningsaffald eller erhvervsaffald. Miljøbelastningen er imidlertid den samme, mens dokumentations- og administrationskravene øges markant.

2.4 Økonomisk uforudsigelighed

Virksomhederne afregner a conto og efterreguleres senere, når kommunernes faktiske omkostninger kendes. Samtidig er der betydelig usikkerhed om, hvordan grønne, gule og røde miljøniveauer økonomisk slår igennem. I visse scenarier risikerer virksomheder, at mere miljøvenlig emballage samlet set bliver dyrere end mindre miljøvenlig emballage.

2.5 Disproportionel belastning af små og mellemstore virksomheder

Små virksomheder har ikke samme administrative kapacitet som større aktører. Krav om mikro-registrering af tusindvis af varenumre og emballagekombinationer rammer derfor relativt hårdere og kan have negative konsekvenser for konkurrenceevne og priser.

- Et medlem fortæller, at emballageafgiften og den administrative byrde for virksomheden betyder, at en pakke pølser stiger mellem 0,50 og 2,00 kroner pr. pakke. En kasse pølser kan blive pålagt en meromkostning på op til 5,00 kroner (ca. 3,50 kr. ekskl. moms pr. papkasse).

3. Konsekvenser ved uændret model

Hvis ordningen videreføres uændret, vurderes følgende konsekvenser:

- Øgede fødevarerpriser for forbrugerne som følge af både direkte emballageomkostninger og administration.
- Svækket konkurrenceevne for danske fødevarer virksomheder, særligt små og mellemstore producenter.
- Ressourceforbrug på administration frem for reelle miljøforbedringer.
- Risiko for lavere opbakning til producentansvarsordningen blandt virksomhederne (kun 10.000 virksomheder er tilmeldt en kollektivordning – mod forventet 40.000 virksomheder).

4. Mulige justeringer og forenklinger

På baggrund af vores medlemmers erfaringer peger FødevarerDanmark på følgende justeringsmuligheder, som kan gennemføres inden for rammerne af EU-reglerne:

4.1 Indførelse af en bundgrænse

Virksomheder, der markedsfører emballage under en fastsat bundgrænse (fx 50 tons årligt), fritages for fuld registrering og detaljeret indberetning. Disse virksomheder kan i stedet bidrage til ordningen via en forenklet, forholdsmæssig betaling.

I fødevarersektoren er det i praksis de største detailaktører, herunder supermarkeds kæder, der har den administrative kapacitet til at håndtere ordningen fuldt ud, og som samtidig har den største mulighed for at påvirke producenternes valg af emballagetyper, materialer og mængder gennem indkøbskrav og sortimentsstyring.

Formålet er at reducere den administrative byrde for mindre virksomheder, samtidig med at incitamenterne til at udvikle mere miljøvenlige emballageløsninger fastholdes dér i værdikæden, hvor de har størst effekt.

4.2 Forenklet model for B2B-virksomheder

For virksomheder, der udelukkende handler B2B, kan betaling til systemet ske efter objektive kriterier såsom omsætning eller samlede emballageomkostninger frem for detaljeret emballageregistrering. B2B-virksomheder har i forvejen stærke incitamenter til at optimere emballageforbrug.

Et alternativ til punkt 4.1 og 4.2 kunne være:

4.3 Opkrævning ét sted i værdikæden

Overvejelse af en model, hvor opkrævning i højere grad sker ved producenten eller importøren af emballagen, således at omkostningen betales én gang pr. emballageenhed. Dette vil reducere risikoen for dobbeltafgifter og administrative overlap.

4.4 Forenkling ved import fra tredjelande

Ved import af varer og emballage fra tredjelande kan registrerings- og indberetningsopgaven i højere grad samles hos kollektive ordninger som VANA, frem for hos den enkelte importør.

5. FødevarerDanmarks anbefaling

FødevarerDanmark bakker op om intentionen bag udvidet producentansvar og ønsket om at reducere emballageaffald og øge genanvendelsen. Vi anbefaler imidlertid, at den nationale implementering justeres med henblik på:

- Bundgrænse for fuld registrering, så mindre virksomheder fritages for detaljeret indberetning og bidrager via en enkel betalingsmodel.
- Forenklet B2B-model, hvor betaling baseres på objektive kriterier frem for emballage-mikroregistrering.

Alternativt:

- Én opkrævning i værdikæden, så samme emballage kun afgiftsbelægges én gang.
- Central håndtering af import fra tredjelande via kollektive ordninger for at reducere bureaukrati.

En sådan justering vil efter FødevarerDanmarks vurdering styrke både miljøeffekten, erhvervets konkurrenceevne og opbakningen til ordningen.